

Izhaja vsako prvo in tretjo
nedeljo meseca; velja:
Za celo leto . . . 2 gold. 50 kr.
Za pol leta . . . 1 „ 30 „
Za četrta leta . . . — „ 70 „
Posamesni iztisi prodajajo se po
10 kr. a. v.

PRIMOREC

političen in podučiven list.

Vredništvo je v hiši Kall Via
Crociera N.º 1, II. nadstropje, —
ekspedicija v hiši št. 6 Via Sta.
Lucia.

Naročnina naj se blagovoljno
pošilja pod naslovom: **Vek. Ralč**
v Trstu.

Povzdignimo krepke glase domovini v slavo!

Nemški turnarji v Brnu.

Kdo pravi, da je Morava slovanska dežela? Nemška je, nemška. Statistiki sicer pravijo, da je na Moravskem še le vsaki četrta človek Nemeč; pa kdo bo na to sitne statistiko ozir jemal — saj se je v Brno priklatilo 10,000 nemških turnarjev in mesto jih je sijajno sprejelo in vse je bilo „in gehobenér Stimmung“; pa je prišel Kuh iz Prage in junaki iz Janjč in Vevč so bili tudi nazoči, in Kaiserfeld in Herbst in drugi so se nadomestili s pismi, drugi spet so telegrafirali, s kratka vsi avstrijski Nemci so bili zastopani — in ti so dekretirali in rekli: „Brno je nemško mesto in Moravska je nemška dežela, tako rečemo, in drugače ne sme biti!“ Kdo bo zdaj še trdil, da pripada Moravija k češki kroni, saj so turnarji rekli, da ne? — Tako na blizo pišejo nemško-pruski listi o svečanosti v Brnu.

In čigava je Ljubljana?

Če vzame človek kranjsko ali ljubljansko statistiko v roke; ali če pride sam v Ljubljano, bo se ve da rekel, da je slovenska. Če pa gleda na mestni zastop, ali na dopise iz Ljubljane v nemških listih, ali na širokoustenje konstitucionalnega društva, katero govori v imenu cele krajnske dežele, potem bo res skoraj v dvombi, ali je Ljubljana na Slovenskem, ali pa v sredi Prusije? V stanu so ti še v Ljubljani kako turnarsko svečanost napraviti, in če jih pride le kakih par sto želoderjev skup, bodo trobili po svetu: „Laibah hat seine deutsche Gesinnung manifestirt“ i. t. d.

In to vidimo povsodi, da Nemci po svojem razširjenem časopistvu iz vsake naj manjše stvari

kapital delajo, vse po svoje zasučejo, kar jim pa ne gre v koš, ali ignorirajo in z molčanjem vbijejo, kakor bi radi slovenski listi (razun „Soče“) „Pomladansko cvetje“, ali pa smešno storijo, kakor dr. Prohasko na Dunaji, ki pripada k Šuselkovi stranki, ker imajo pred Šuselko samim vendar toliko rešpekta, da si ga neposredno ne upajo zgrabiti. To se pravi, racionalno porabiti vse za svoj prid, in ni graje vredno, dokler ne preseza mej, kjer se mora imenovati že „schwindel“.

Mi Slovenci pa se iz tega lahko kaj naučimo. Ne, da bi delali veliko nepotrebnega vetra, pa s tem, kar imamo in smo v resnici, s tem se lahko pohvalimo in delamo reklamo zá se; če se drugi hvajijo s tem, kar nimajo. Na primer taka svečanost, kakor je bila one dni v Ljubljani, ko se je zbralo bojda dva tavežent ljudi, je gotovo več vredna in veljavna, kakor deset sej in sto resolucij nemškutarškega društva ljubljanskega; in vendar o naši svečanosti zunajni neslovenski svet ni nič zvedel; če se pa zbere v konstitucionalnem društvu le dvajset nemškutarjev, kakošen prah naredijo, in kako so vsi nemški listi polni popisov sklepov te po jeziku mogočne sodrge!

Tudi mi bi morali, pa na pošten način, v tistih listih, ki so nam dosegljivi, in ki pridejo daleč po svetu, kakor „Politik“, vsako večo svečanost in važno reč, ki se nam je ugodno iztekla, svetu naznaniti, da bi se slišala tudi slovenska in ne samó nemčurška plat svonà.

Mi smo sami že pisali in še zdaj pravimo, da reklama ni prva reč, pa pripomoček je vendar dober, dokler je poštena. Kajti kakor je vsakemu člo-

LISTEK.

Odlomki iz prijateljskega pisma.

Ti si misliš, bog ve s kakim navdušenjem, s kako divnostjo in s kakim bombastom Ti bodem današnje pismo pisal.

A vsega tega nič. Človek zdihuje, miluje, in hrepeni le toliko časa po stvari, dokler je nema; kedar jo je pa dosegel, je tak ali pa šo nezadovolneji nego prej, je mrzel tih, neobčutljiv. Tako je človeško življenje in tak sem jaz. Ti ki si vselej vedel moje namene in moje misli, veš tudi s kakim veseljem sem se odpravljaj na odhod, na dom, na kmete, a zdaj komaj sem teden dnij tukej že hrepenim sopet po prejšnjih egiptovskih loncih. Neke-daj sem bil ves drugačen človek, imel sem vse drugačne misli, bil sem kakor Shakespeare-ov glumec na večer sv. treh kraljev, kjer pravi:

«Ko bil sem fantiček, še majčken fantič.

O vetru in dežji, ho, hej!

Vse bilo norčavo; vse bilo mi nič.

Ker dež je pač moker vselej.»

Če tudi nesem imel družbe, sem se veselil nad

naravo, nad nedolžnimi živalmi. Moje največe veselje je bilo tiče gnezdo, a ne da bi je razrušil, tičiče mučil, ampak vzal sem jih, gledal, gledil in potem izpustil ampak vzal sem jih, gledal, goedil in potem izpustil. In pastirstvo? Zadovoljno je bilo moje serce, kakor ono letečih in frlečih živalij. Sedaj pa sem stareji, mladostni žarki so vgasnili, nekdanje cvetice so ovenele in odmrle. Koliko krat sem prej sedel na klopi pred domačo hišo, sanjal priyatno sanje, a zdaj še tega nij več. V srci se podita žalost in obup. Lepa dekleta so se tukej sprehajala, ne poznam jih več; poznal sem jih, ko smo bili še pastirji in pastirice. Dekleta, ktera so bila takrat v najlepšem cvetu, kterih vzvišua rast me je takrat genila, so ovenela, imajo sedaj zgerbančeno čelo, zgerbančena lica. Prav ima naš Prešerin, ko pravi:

«Zginila je ak' pobrana

Bila nij ob uri pravi».

Kaj hočeš, da bi me tolažilo?

* * *

Včerašnjega dneva nesem mogel doma strpeti, neka skrivna moč me je gnala tje v J., kjer je moja prijateljica. Sedel sem poleg nje iu gledal jej v

veku koristno, da ljudje o njem dobro mislijo, in kakor si vsak skuša simpatij in prijateljstvo pridobiti, ravno tako iščejo simpatij tudi celi narodi, ker vedo, da jim morejo le koristiti. Le pogledjmo na zadnjo vojsko. Ne Nemcem in ne Francozom niso simpatije, kolikor so jih ti ali oni imeli, nič koristile, ker so se morali sami bojevati, pa vendar so se drug drugemu črnili pred svetom, pridobiti si prijateljstvo in z njimi moralne podpore.

Zdaj svet o nas le slabo misli, ker nas naši sovražniki tako črnijo, in le malo imamo simpatij pri našem prizadevanju. Če se pa operemo pred svetom, če pokažemo, kako se za pravično reč borimo in kakó perfidni so naši nasprotniki, potem se bodo pa simpatije k nam obrnile in protinašim vragom. Tudi v velikih ruskih listih bi morali mi sem ter tje naše stanje razjasniti, kakor tudi v francoskih in angleških.

Čehi so za to že skrbeli. Akoravno imajo „Politiko“, ki obhodi vso Evropo, kjer se nemški ume, pa so vendar še nalašč v ta namen ustanovili „Correspondence slave“ da v francoskem jeziku zagovarjajo svoje pravice pred Evropo, in so že toliko dosegli, da svet zdaj o njih že vse drugače misli, kakor pred nekoliko leti.

Da bi Slovani le enkrat prav razširjeno časopisništvo imeli, potem bodo lahko paralizirali take „schwindelreklame“ kakoršna je turnarska svečanost v Brnu.

— 1781 —

Politični svetozor.

Na Turškem so se bojda že spet malo zgrabili in sicer v Hercegovini. To so kakor posamezni bliški pred silno nevihto. Tišina na političnem obnebjju je tam zmirom večja; da bi se vsaj že enkrat tam odločilo na eno stran! Vse kaže na to, da osvobodjenje turških Slovanov ni tako daleč, kakor bi se mislilo.

Odkar Hohenwart s Čehi slepe miši lovi, se iz notrajne politike ničesar gotovega ne more zvedeti. Nemški listi, ki nikdar ne smejo kot

nevedni stati pred svojim občinstvom, oni se ve da vedo to in to povedati o pogajanju ministerstva s Čehi; pa le predobro se jim vidi, da ravno toliko vedo, ko mi, namreč nič. V Pragi morda že kaj vedo, pa ne marajo prezgodaj praviti. Ker ministerstvo že pol leta vlada in še ni nič storilo, za to se večini politikov dozdeva, da na skrivnem bogve koliko dela po nekem tajnem planu in da se bo kar na krat s celim prevratom prikazalo na dan. Drugi spet govore da se bo akcija v deželnih zborih pričela.

Ne vemo, če smo ravno tako pesimistični, če dvomimo nad vsem tem, da bode ministerstvo moglo in hotelo kaj pozitivnega storiti, ker do zdaj od tega še nismo nič videli.

Kranjski šolski odbor je sklenil, da se v vseh ljudskih šolah na kranjskem vpelja slovenski kot učni jezik. Ker sta Jarz in Hotschewer, ki vsaki vladi služita, za to glasovala, imamo upanje, da se ta sklep odobri.

Zastran učnega jezika na gimnazijah je pa prepis navstal, ali bi se vpeljala utrakvistična metoda to je, da bi se nekaj predmetov v slovenskem, nekaj pa v nemškem jeziku učilo; — ali pa paralelke, to je, da bi se vsaki razred razdelil v slovenskega in nemškega; v prvem bi se slovenski, v drugem nemški odučevalo.

To bi pa veliko kostalo če bi v Ljubljani, v Celji (za kakih 40 Nemcev!), in povsod napravili posebne razrede za Nemece, ker bi se morali tudi posebni učitelji postaviti. Bolj pametno bi bilo, ako bi se pol predmetov (verozakon, zgodovina, zemljepis, jeziki) slovenski, in pol (matematika, fizika, naravoslovje) nemški podučevalo; kaj ti kakor je za Slovence koristno, da se naučijo nemški, tako tudi Nemcem in nemškutarčkom ne bo škodovalo, ako so prisiljeni naučiti se slovenskega. Nemci in nemčurji pa se temu zoperstavljajo, da bi se njihovi otroci slovenski učili, in še hočejo, da bi se slovenski le v nemškem jeziku podučevali.

In ravno za to so za paralelke, ker mislijo, da bo mnogo Slovencev, prisiljenih po zaslepljenih starših, vstopilo v nemške paralelke.

njene modre oči. O to so nebesa, te modre oči. Črne oči so ros lepe, nebeške oči, a tako nejnne neso nikdar kakor modre. — In kaj je ljubezen brez njeznosti?

«Des auges bläue
Bedeutet treue,

Doch eines schwarzen augs' gefunkel
Ist stets wie gottes wege dunkel»

pravi Mirza Schaffy v enej svojih najlepših pesnij, kjer nam razliko očíj popisuje.

Mirno, še premirno sem sedel poleg nje, in opazeval njen obraz, njen obraz iz pravih grških, poter, velicij očíj in ieh modrih! Njene ustnice, kako čarobne! Navdajala jih je ob enem neka otožnost, radost in otročja nevarnost. Če je govorila, je globoko pojemala, njene besede so bile zdihujoče in vendar nikako moške. In ko je tako govorila, prejel sem jo za drobne ročice, stisnil, a koj mi jih je vzela. In stemnil se je bil moj obraz. Pa saj veš, kake so ženske, kaka je njih narava. Na eni strani nas ljubijo, po drugi nas zatajé. In če nam tudi polno časopisništvo popiti ne dovolé, vendar nam ga dajo nekoliko, da ga pokušamo. Lessing pravi, da je bog

pretenko ilovco vzel, kedar je ženo vstvaril. Če je to res, potem nij čuda, ako se ta tančica ne sklada z vsemi človeškimi zahtevami; stvar je predobra iz preslaba za ta svet. In najlepše ženske prednosti dajajo često povod k najhujšim pregreham. — Ali vso to nezgodo sem bil pozabil, ko mirno vstane in mi šopek rožic prinese in na suknjo pripne. To je prva rožica iz njene roke. Ali s prvo rožico nesem bil nič kaj srečen, šopek se mi je odvezal in polovica se mi ga je zgubila.

To je preveč slabo znamonje. Vedno so mi po glavi šumele Heinetove besede: „Ona je bila ljubeznjiva, in ona ga nij ljubila.“ —

* * *

Trda noč je že bila, ko sem jo zapustil. Luna je bila visoko na nebu, in jaz sem sam potoval po samoti v samotno domačo puščavo. Ah, dragi prijatelj, kake misli so mi rojile po glavi. Ljubil sem jo iz srca, iz cele duše, še več, a ona nij marala me, z drugimi se je veselila pogovarjala, mene še pogledala nij. Da, pri slovesu mi še roke nij hotela pomoliti. Kako hočeš potem, da mi pa srce da? Na nebu so zvezde svetile, le meni je zvezda se vtr-

Srbi na Turškem.

v Belemgradu 30 julija 1871.

Ravno kar nam je donesel telegraf sporočilo o početku vpora v Hercegovini, radovedno gre „Vidov dan“, „Jedinstvo“, „Srbskenovine od roke do roke“, ravno tako ko v početku francosko nemške vojske. Hercegovci so ubili štiri bašibozuke, visoka porta, ki je bila z rodovi na avstrijski meji pogodbo sklenila, da ne sme imeti ne enega vojaka posadke v ondotnem kraji, prelomila je omenjeno pogodbo, ter vojake kot eksekucijo poslala, kar je povod dalo, da se je punt vnel. Hercegovina je del Bosne, obsega kakih 250 štirjaških mil z ravno toliko prebivalci, ki se pa dosti enakomérno na tri veroizpovedenja ločijo, da toraj obsega provoslavna, katoliška in muhomedanska véra vsaka po 80.000 izpovedovalcev.

Kar se tiče druženja med posameznimi sektani, pripetilo se je dosti krat, da so se katoličanje in provoslavni bolj sovražili kakor oboji mohamedonce da so radi katoličani mohamedance proti provoslavnim podpirali z eno besedo, da je bil vbogi narod v Hercegovini krava, ktero je vlada visoke porte molzla, posestniki so se pa prepirali zanje. Pa vendar si je Hercegovec tu v svojih brdih ohranil nekoliko samostalnosti, ker je našel podporo v sosednjih Crnogorcih pa tudi pri bratih v Avstriji. Hercegovina je bila le malokdaj pašilôk za se, navadno je jo vladal kajmakan t. j. podpaša v Mostaru ali Travniku; kakor je še denes. Hercegovina se je vedno kakor smo že omenili, odlikovala zavoljo junaštva in ponosa svojih prebivalcev od ostale Bosne; ohranila je tudi najbolj zvesto srbski jezik, navade in poštenje.

Najbolj žalostno stanje je pa bilo že od nekdanj v ostali Bosni. Bosna je bila do Kosovske bitke vazalno kraljestvo srbskega carstva, in ravno beg kralja Volkašina s 30.000 vojaki je nagnil vago zmage na turško stran. Samo v Bosni se je bilo pod Nemanjiči razvilo fevdalno življenje, tamje ošabno ple-

mstvo povzdignilo glavo, ter posužnjilo prostega kmeta.

To plemstvo tiranično nasproti podložnim in petolizno nasproti carjem srbskim vpognilo je svoj vrat moslimskemu jarmu, brž zamenjalo kučmo s turbanom in križ na stolpu svojih cerkvâ polumesecem, samo da je ohranilo svoje stare predpravice in gosposčine; globilo in oderalo je pa narod še huje kakor prej, saj je imelo zdaj nevérne pred seboj, katerih ne treba po izgledu svojih selčuških premagalcev gladiti, temuč na vrat stopiti in gnjetiti. Carski fermani so izšli, vsled katerih so sare plemeniške rodbine bile potrjene v častnih službah, ki so jih pod srbskimi carji zavzemale; imenu svojemu so pritáknili še turški bej, pa hajdi postali so ti pravi pravcati Ljubičić-beji, Kadorič-beji i. t. d. samo da so še vedno srbski govorili in stare pesme v slavo car Lazarja in Jugovičem popevali. Onim prostakom, ki so se islama poprijeli in takih je bilo na stot soče, ker se jih zdaj šteje 450.000 v Bosni, podelila je visoka porta tudi posebne predpravice, da so bili begovi aristokracija, muhamedanski prostaki pa nekakovi prosti lastniki, krščanska raja pa brezpravni proletarijat, brez posestva brez pravne obrambe, le najemniki in plačevalci davkov visoki porti in fanariotskeje duhovščini, sicer je bila Bosna v vsakem drugem obziru popolnem neodvisna od turških carjev, le pašo je sultan imenoval ter harač sprejemal. Vsako carsko naredbo, ktera jim nij bila po godi, so begovi sicer ponižno prebrali pa ravno tako ponižno, ad acta dali, saj so si mislili, če je božja volja, sebode tudi brez naše pomoči izpeljala.

Ko se bi bilo pred 40 leti začelo malo po evropejsko predrugačevati carstvo, ko so turško armado v francoske hlače in evropejsko suknjo oblekli ter jej na glavo mesto turbana rdeči fes dèli, finance skušali vrediti, ter z eno besedo hteli carstvo centralizirati, ter prej samostalne dele in kose zediniti v eno kompaktno maso, uperali so se bosenski begovi naj dalje naredbam sultanovim. Bosna je bila zadnje zavetje in prava zalega krutih janičarov, tu so se notri do leta 1835 ohranili, vsaki paša, ki je hotel reforme izvršiti, moral se je umakniti Bošnja-

nila in vgasila na vekomaj, v srci nij bilo družega nego tema in žalost. Ne, vendar obsoditi jo nočem tako hitro, morda je to zalašč delala, da bi drugi ne videli.

«Le enkrat še naj bi Te videl,
Koj padel bi na obráz;
In bi ti vmiráje povedal:
«Gospica, jaz ljubim Vas» (Heine)

In vroče mi je bilo pri srci. Bog pa, ki za svoje stvari po očetovsko skrbi, poslal je hladni dežek, da sem potem mogel vsaj mirno zaspati, dokler nij že visoko na nebu solnce stalo. *Mon. R.*

Vladislav Garezinski.

(Obraz iz šivljenja polskih emigrantov).

Bilo je meseca aprila t. l. na Forarlberškem. Cel božji dan je bilo lilo kakor iz škafov. Zvečer dospem ves moker in gladen v precej veliko vas kake dve uri pred Bludencem. Krčme so bile vse polne laških delalcev in francosih inženirjev. Železnica bi se morala pričeti jutri delati. Komaj sem bil ponočišče dobil se ve da v štali na slami. „Saj ni-

majo tudi ajzenpônerji boljše“ odgovoril mi je na moje hudovanje krčmar, pa še vesel sem moral biti, da sem bil na toplem pod streho.

V gostilni sobi je bilo vse polno gostov pri čaši piva, kajti vino je na Forarlberškem po 18 krajcarjev maslec.

Bilo je vse v živahnem pogovoru. Tu so se glasno krohotali Lahje, iz bližnje extrasobe se je pa razlegala v sladkih melodijah Béranger-ova „ma patrie“; kedar koli je zadonél refrain „salut á ma patrie“, zažvenketali se tudi kozarci v mil pozdrav daljni, nesrečni domovini! Človek v tujini se mi je vedno zdel kakor cvetka prenešena v tujo zemljo pod tuje obnebe; le skrbna postrežba jo obvaruje propada, tako se tudi človek le z največjo delavnostjo in skrbnostjo zamore priboriti tal na ptujem.

Take misli so me navdajale, kajti meni samemu je bilo spodletelo, kar sem bil tako vroče in iskreno poželel.

Že delj časa me je opazoval človek pri sosednji mizi sedeč, na tanko vlekel besede na uho, ki sem jih s krčmarjem govoril, ogledaval moje visoke bote in skrbno zrl v obličje, kakor da bi se hotel prepričati o nekakej stvari.

kom, naposled zmaga neki lókov pošá z zvižčo in goljufijo ter s porabljenjem krščanskih elementov zoper mohomedance. Tako je bila moč vzeta bosenskemu plemstvu; predpravice njegove so ponehale, le še veliko posestvo mu je deloma ostalo. Naj gošča tema, skoraj nepredrljiva, je zdaj rozprostrla se nad vbogo Bosno. Carska vlada je zatirala zdaj Srbe vseh treh vér. Pa nij ga kraja in kota na našej zemeljskej krogli, kamor ne bi enkrat posijalo rumeno solnčeece, tako ga tudi nij naroda in dežele, kamor ne bi predril žarek omike in prostosti. Kineški zid, s katerim je bila obdala turska vlada Bosno, se je začel tudi že krošiti, kamen za kamenom izpada, skoz razpokline pa predira ter praznuje slovesen in zmagovalen vhod prosveta!

Nij zamoglo ostati brez vplijva, da si je sosednja ednokrona Srbija priborevala vedno več pravic in vednosti, da se je v Avstriji prebudila posebno pri Srbih tako silno narodna zavest, nij začel zastoj spet Dubrovnik na obali srbskega morja razcvetati, tudi Bosna je rodostno zaslišala glas bratoljubja, tudi v njej so se zbudili pionirji in delalci na narodovem polji, ter počeli vspešno orati ledino. Bosna je jela pošiljati svoje sinove v Srbijo in Vojvodino v šole; boljši del duhovščine se je postavil na narodovo stran, v Dijakovu je vrli Strossmajer osnoval semenišče, šole in druge učene naprave za katoliško duhovščino, ideja vsajemnosti je našla med mladino tudi v Bosni entuziastične izpovedovalce, in zedinjena omladina srbska iz avstrijske, proste in turške Srbije je izrekla ter si na svojo zastavo zapisala. Srbi vseh treh vér so eden nerazdeljiv narod, rojen kakor vsaki drugi za svobodo; véra ne dela med njimi nobene razlike; Srbom mohomedanecem garantirajo srbski bratje po razpadu turškega carstva, po polno versko prostost, ker vedó, da nij islam nasproten bratovskemu druženju in življenju i nasprotno pa obljubijo in se zavežejo Srbi muhamedanci, da bodo vzajemno delali se svojimi krščanskimi brati na propost in izgnanje Turkov za svobodo in prosveto. Tako je prav! Narodna svoboda in verska prostost za vsacega.

Že se sliši da se je osreden odbor, obstoječ iz

30 udov in sicer po o od vsakega veroizpovedanja, v Bosni osnoval, ter izdal proklam na Bošnjake enakega obsega.

To je edino prava pot, po kateri se bode res kaj doseglo, slozno, v bratovski ljubezni, pa sam narod se mora potegniti za svoje pravice, toraj brez kake podpore od Srbije ali Crne gore! Kakor sem že omenil, zmajuje tu marsiktera pravoslavna dušica z glavo ter zaničljivo gleda rekoč: „Kaj bode ta raja in ti turški psi, ktere treba vse v Diabekir v Anatolijo zapoditi! „Se veda tu ne gre za krst častni tu gre za človeške pravice, za pravica naroda, toliko stoletij tlačenege, ki je samega sebe moril v verskej zmoti in zaslepenosti ter mislil, da še tem bogu dopadljivo delo doprinese, ako natakne bratovo glavo na polmesec minoreta ali križ krščanske cerkve! Nadajom se, da vaš bodem mogel v prihodnje že kaj bolj veselega sporočati. — kako je seme, ki ga je ljubezen sejala, stoteren, zlahten sad obrodilo! Da bi se le vresničilo K. S.

Dopisi.

Iz Rocola 1. avgusta. Še smo Slovenci Rocolčani, še nismo vsi Lahoni, hvala Bogu; čitalnica Rokoljska spet živi, da bi nikdar več ne onemogla! Kar veselje je bilo videti, kako so naši kmetje ročno položili denar na mizo, ko smo imeli prvi zbor; da bi si priskrbeli prve potrebne stvari. Res je, da jih je prav dosti vnetih za narodno reč; nasprotno pa se ne more tajiti, da si je lahonstvo med nami pridobilo že mnogo privržencev; ne iz prepričanja, ampak za to, ker ti vsi mislijo, da brez Trsta in Lahov ne morejo živeti, ker jim ti zaslužek dajejo. Pa dostikrat je bilo povedano, da je to abotna misel; ker je vsakemu pametnemu človeku jasno da Lahni ne jemljejo okoličanov za to v delo, ker jim zaslužek privošijo, temveč ker drugih in boljših delavcev ne dobijo.

Kramarske duše in judi, ki imajo kupčijo v rokah, njim je pač vso enako, kake politične vere

Ko krčmar odide, se mi približa. ter mi roko pomoli v pozdrav prašaje „Kaj ne, gospod. da ste Poljak?

Začudeno vstanem stisnem mu krepko roko,, ter mu hlastno odgovorim: Ne, ne! Pa vmejem vas, sem Slovan od jadranskega morja!“ „Smemli k vam prisesti“, popraša me Poljak. Ko prikimam, popraša me od kod in kaj. Ko sem mu bil vse na tanko razložil, nij tudi on več jezika za zobni držal.

Pridem iz Svice — naravnost iz Zuricha.

Kaj ste tam počeli?

Interniran sem bil tam — oficir sem bil pri Bourbaki jevi ormadi.

Ah, vi ste emigrant!

Ne v popolnem smislu besede. Vdeležil sem se sicer nekoliko polskih vstaj, pa bil sem le kot pruski oficir na Francosko prišel!

„Pruski oficir“ povzamem jaz besedo, ter mu precèj ne zavpljivo v obraz zrem. —

Da pruski oficir sem bil in sicer pri pozenski armadi, — dajte, razložite, mi vse na tanko! rečem jaz ter si še le zdaj soseda na dobro ogledam. Bil je velik in suh možak sè sarmaškim licem, nizkim čelom pa očmi, ki so se kakor dve zvezdi

žarili izpod že osivelih obrvi. Lase je imel pristrižene, goste in črne, le sem ter tje se kazal je kak siv izmed njih. Gornje telo mu je krila lahka plava bluza, bedra so tičala v rdečih frančoskih pantalonih, glavo mu je pa pokrival široko krajen klobuk, ki je kaj čudno kontrastiral z ostaló zunajnostjo; vse je pokazovalo človeka, izkušenega in vajenega trpljenja, človeka nenavadne energije, čistega značaja.

Zdaj seže z roko v bluzo, ter privleče v umažan papir zavite dokumente iz nje, bilo jih je troje: krstni list, za Vladisava Gorczinskega, rojenega v Poznanju na Pruskopolskem, pruski oficirski patent za premier-leutenanta, ter francoski pasport občine Lionske za kapiténa Bourbakijeve armade.

Dokaze za identičnost njegove osebe sem držal v rokah, ter sem zrl Poljaku s plamteče oko! „Heda kellner, zwei Stamperl Schnaps“ zavpije, ter mi smeše se reče: „Kakija je naša narodna slovanška pijača, Germanu je pivo, Romanu pa vino, nam pa le ostaja voda — žgana voda, „srkne iz kozorca in mloskne z jezikom.

„Mnogo gorja sem doživel, mladi prijatelj, pa veseli me to, kaji človek, ki vedno le veselje vživa,

so njihovi delavci, oni le gledajo, kateri bolje delajo in od katerih imajo več dobička.

Če bi se okoličani še toliko potegovali za Slovenijo in ce bi se prav ločili od mesta, zmirom jih bodo Tržačani radi v delo najemali, dokler bodo dobro delali, in gospodom s svojimi žulji srebrnjake množili; ko bi bili pa okoličani še taki lahoni, magari hujši, ko Lahi sami, pa bi bili slabi za delo, verjemite meni, da bi jim njihovo lahonstvo prekleto malo pomagalo, in tržaški gospodarji bi si najeli v delo take ljudi, ki so dobri za delo. Saj to tudi ni res, da bi bili tržaški kupci res taki italianissimi; trgovec je kosmopolit in le na dobiček gleda, in ravno zavolj dobička se tudi narodnega kaže, da bi se ljudem prikupil. Tako so judi v Trstu italianissimi, na Dunaji hudi Nemci, na Ogrskem Magjari in na Hrvaškem so letos za narodne kandidate glasovali; v resnici pa niso ne eno, ne drugo; in se kake narodnosti le tako dolgo držé, dokler jim je koristno, kjer bi morali pa skodo trpeti, se umaknejo; da bi pa pobrega delavca samo zaradi tega ne vzeli v delo, ker je Slovenec, in pri tem škodo trpeli, kaj tacega misliti bi bilo nespametno in smešno. Zatoraj bodite zaradi tega brez vsake skrbi, okoličani.

Iz Prage 12. mal. srpana 1871. — „Pokrok“, najobširnejši česki dnevnik i verno glasilo českega naroda ima denes uvodni članek pod naslovom „mi i drugi“. Govoreč o cesarskem zaukazu, poleg kterega se levovsko vseučilišče spreminja iz nemškega v čisto polski i ruski zavod i nemško gledišče v Lvovu kasira, ukazuje na delovanje dosedanjih magjarskih i polskih ministrov, kakor, Vaya, Majlatha Potockega i drugih, ter pove ne ravno prilizljivo, ka mu je popolnoma dobro znano, da rojak Jireček nij bil na Dunaji poklican da bi vladal, ampak ministriral ter konstatuje, da do sedaj za Čehe še nij nič storil.

To je tudi nam znano; toda vzeli smo ta članek v misel, ker ima v svojem zadržaju nekaj za nas važnejšega. — Vsacemu Slovencu je znano, da smo bili proti Čehom vedno odkritosrčni, kakor pri-

naveliča se ga na posled, življenje se mu pristudi, v samomoru si poišče konec dolzemu času; mi pa ki trpimo, mi vemo, kaj je življenje, le mi znamo do dna užiti kupo razkošja, toraj trčite z menoj na prospah vsega tistega, kar nam, življenje sladí: petje, babe in žgana voda.

Prosim vas, jaz sem vam v kratkem narisal in razodel, kar vam treba vedeti iz mojega življenja, vi ste gotovo, kakor povzamem iz vaših besedi, dosi zanimivega doživeli. Zapleteni ste bili v ustaje, trpeli ste za domovino — za polsko svojo ojezovno.

„Potrpíte prijatelj“, mi reče Sarmat, na mehkem ležišču se da pri pipi tobaka veliko prijetneje pripovedovati, kakor tu, kjer človek skoraj ogluší od vreščanja. Francozov in krohotanja Lahov?“

Plačava, pa hajdi v štalo na slamo lèč; sama sva še bila. Slečem si suknjo ter škornje, razvežem škupnik, naredim si zglavje, pokrijem ga še suknjo; odejo mi je bil dal krčmar, ki je iz potnega lista razvidel, da sem dijak. Poljak se pa vrže kakor je dolg in širok na svoj škupnik, zapali dimko, potegne zadovoljno in parkrat iz nje, se spet vsede ter podpre glavo s komolcem in prične:

Kakor že veste, imenujem se Vladislav Gore-

jatelj proti prijateljü, da! kakor brat proti bratu; da smo vedeli ceniti politično zrelost českega naroda, kar smo vselej i povsod manifestirali, da smo vsako početje naših severnih bratov z dobrim vspehom posnemali. Ravno tako je sočutje; da so nas svarili, ako nijsmo bili na prave cesti; da zo za nas delali i nas pri naših podvzetjih podpirali — ker smo imeli z njimi enako osodo. Sedaj se je list obrnil, kajti v omenjenem članku „Pokrok“ naravnost izreka, da so sedaj vsi nenemški narodi v Avstriji zadovoljeni — le na Čehe neki še pride vrsta. Zadovoljni so — pravi — Poljaci, dosegli so svoje zahteve Magjari, tudi Hrvatje, kajti njihov jezik vlada po šolah i uradnih. Edini nenemški živelj po Pokrokovih besedah, kateri še ima pravico čakati, da se mu izpolnijo njegove opravičene želje, so Čehi. — O nas Slovencih tedaj več ne vedo, niti besede nij več o nas čuti po pogovoru „daj mi moj vkradeni plašč nazaj i jaz ti dam sosedovega.“ Ne vem, kako je to moglo priti. Ali so Čehi mar prezrli moč življenja i sposobnost slovenskega naroda; ali smo jim kedaj dali vzrok dvomiti nad našo zvestobo, ali smo se kazali premalo odločne pri svojih zahtevah? Meni se zdi, da je slovenski narod v poslednjem desetletji dovoljno dokazal, da ima v svojih žilah še silo življenja, katero mu niti mnogostoletno hlapčevanje nij moglo zadušiti; da je pokazal sposobnost samogospodarstva z zavednostjo, probujenostjo i politično previdnostjo.

Za boga! ali se Čehi več ne spominjajo teh tisuč i tisuč glasov, ki so kakor iz enega grla po taborih vrelí i odobravalí idejo slovanske vzajemnosti; res, ako naši poslanci nijso poznali solidarnosti se zarad tega vsaj ves narod ne sme obdolževati i obsojati, kajti pokazal je bil svojo samostalnost z zahtevami, o kterih njegovi poslanci nijso vedeti hoteli, svaril jih je, opominjal. I ves narod mora sedaj zarad nekterih neprevidnih i nevkretnih poslancev trpeti? — Od Čehov pričakujemo, da v svojej sreči ne pozabijo naše nesreče, da ne pobero kamen ter ga nevsmiljeno ter nepremišljeno v nas zaženo — ako pak bi se vendar to vtegnilo zgoditi — prosit jim! mi pak bomo vsaj

zinski, oče je bil oskrbnik na dobru grofa Dzialinskega bliza Poznanja. Naj prijetniši čas mojega življenja so otroška leta, vedel nisem kaj je skrb. Imel sem naj izvrstnejšo ženo za mater; ki me je ljubila bolj kakor svoje življenje. Oče je hil malokdaj doma, hodil je pogostoma v Poznanj, kjer so ga ondotni rodoljubi radi videli, kajti sam plemenitaš in doma iz kongresovske (Rnskopolsko) vdeležil se je bil jako ognjeno prve vstaje 1831. leta, ter izgubivši vse svoje premoženje, katero je ruska vlada sekvestrirala, sprejme ponudbo grofa Dzialinskega, naj bogatejšega polskega kavalirja v Velikopolskej. Mati moja je bila rojena grofica Zamojska, ter bila za časa ustaje komaj leto dan žnjim omožena. Pobegnila je bila v Poznanj, kjer sem tudi jaz zagledal luč sveta. Poljakinje slové za radi svojega domoljublja in po pravici. Najboljši dokaz mi je lastna mati! Koliko vpljiva ima mati na svoje otroke, vse čednosti in spredstva lahko zaseje in neguje v rahli duši otročji! Tako tudi moja mati. Zvečer ko me je v postelj dala, ko sva se bila angeličku-varhu priporočila, pripovedovala. mi je o svojej domovini onstran Visle, o slavnih naših prededih, ki so znali vse darovati za blagor domovine, polskih kraljih in

bolje spoznali resnico besedij; pomagaj si sam i pomore ti bog! — Stvarimo si denarne zavode, zidajmo tovarne, povzdiguemo obrt, da naši sovražniki dobe spoštovanje pred nami, le po tem potu nam je mogoče dospeti tje kamor hočemo — kajti gmota narod krepí i duha povzdiguje.

Cesarjevič naslednik Rudolf je v Pragi. Potoval je po vseh krajih českega kraljestva, da, kakor je sam rekel, spozna šege, i potrebe najvrajniše dežele avstrijskega cesarstva. Kakor se dopisuje i telegrafira z dežele, bil je povsod slovesno sprejet i tudi „mati Praga“ je denes oblekla praznično oblačilo. Sprejemal je na staromeškem trgu ob osmih dopoldne vsa različna pražka društva, ktera so prišla po pozivu županstva v svojih maleričnih uniformah. Najbolje so se mu neki dopadli mesarji. Jutri obiše stavbeno mesto narodnega gledišča i se potem vdeleži predstave v českem gledišču, kjer se bo predstavljala krasna opereta „V studni“ (v vodnjaku) i tudi slovincem znana veseloigra „Telegram“.

Znamenje časa je novo življenje na Hradčaneh. Kraljevski grad se opravlja i čisti, posebno se, kakor slišim, obnovljate španjska i nemška dvorana, kjer so nekdanji česki kralji obedovali i plesove napravljali. Pogodba s česko krono i vest v kronanji se vsak dan pričakuje i zaradi tega menda tudi potuje naslednik po Českem. — Pristavim le še, da princ Rudolf neki jako dobro česko govori i da so ga povsod, kamor je prišel, po česko nagovaljali. — Ali bi se to upal storiti doktor Costa?!

Iz Trsta 7. avgusta. Tedaj je sprava gotova — kdor verjame, bo zveličan. Meni pa se toliko bolj neverjetno zdi, ker še česki listi nič ne vedo o tem. Razmera pri tem pa je taka: Če je res, kar pravijo vladni listi, potem je pač Hohenwart Riegeru na led šel, Rieger gotovo ne Hohenwartu. Če se je pa Rieger dal preslepiti, in vzel premalo, ter priznal državni zbor, potem se bo pa vse vkup spet razdrlo, ker Čehi tega ne bodo sprejeli, in Rieger bo sam sebe blamiral.

On pa že ve, kako stvari stojé, toraj ni druzega misliti, kakor da je ali vladni list preoptimi

stično govoril, kar je naj bolj verjetno, ali pa se je Hohenwart vdal. Kar se meni ne dopada in gotovo tudi marsikateremu Čehu ne, je to, da je pri pogajanji grof Clam — Martinic, zastopnik fevdalne stranke nazoč, Mladočeha pa nobenega ni; in zna se zgoditi, da Mladočehi sprave še priznali ne bodo, ako bo le količkaj fevdalni stranki ugodna, ktera jim je trn v peti. Brez dvombe bi imeli Mladočehi več pravice tirjati svojega zastopnika pri spravi, ko aristokrati, kterih je le mala peščica. — Ob enem pravi list, da se bo sprava raztegnila na vse nasprotnive stranke in narode, kar je pa spet še bolj neverjetno, ker se le predobro ve, da nam zedinjene Slovenije nočejo dati, brez nje pa z nami nobene sprave ni. In če jo zdaj naši prvaki iz oportunitete opustijo, bomo mi vendar še tako dolgo v opoziciji ostali, dokler je ne doženemo. S Poljaki in Tirolci je pa že mogoče, da se sprava naredi.

Od Savine 1. Julija. (Konec.) G. H. „Slov. Narod.“ tudi preveč zadolženj podriva, in to ne z pravico, ni ta časnik kriv, ako niso v Mariboru izišle volitve posreči, temoč ravno nepolitična taktika stranke, kateri on hoče na slov. Štajeri biti vodja.

Nam samim se dozdeva, da pri izjavi omenjeni g. H. tudi niso vodili čisti nagibi, nego osebni interesi, mi mu privošimo dosegnenje jegovih željâ, pa naj nas tudi nima pred svetom za politične capine, kateri smo tudi že prvlje, nego g. H. se borili in terpeli za narodno stvar. Mi mu tudi odpuščamo, ako on je zavrgel program, katerega je ustmeno in pismeno mnogokrat izvrstno zagovarjal, a čudimo se kako je tako trezno misleči mož mogel do spoznanja priti, da so Vaterlandova polilichna načela edino rešivna. Vendar pustimo te nemile in nedrage razprtije, nasprotniki se čez nje veselijo, mi pa ki dobro mislimo in v poltu svojega obraza med trdovratnim ludstvom nesebično delujemo, se bridko togujemo čez nepotrebno razcepljenje. Govorili smo zmirnimi in zmérnimi moževi različnega političnega mišljenja, in vsi so obžalovali to neugodno prikazen. Slovenskemu duhovništvu, kterege

bojih, o Kozakih Zaporožcih, o raztrganju Polske, o našem Tadeju Koscińszku, o Lelewelu in drugih domoljubih, ki še živé in trpé za Polščo; tadaj se je v mojej otroškej duši vnel srd do naših sovražnikovdo barbaričnega Moskala in zvitega zavratnega Nemca. Objel sem mater, zažugal Nemcem in Moskalom, prisegaje maščevanje. Mati me je pa stisnila ter sé solznimi očmi blagoslavljalala svojega edinčeta. Dali so me na gimnazijo v Poznanj, tam sem se moral nemški učiti; Polski sem mislil in čutil, tudi francoska govorica mi je gladko tekla, z nemščino sem pa skoraj jezik pokvaril, dolgo časa je prešlo, predenj sem zamogel razločevati der Kuh od die Ox, in der Bier od das Butter. Napočilo je leto 1847; tedaj je bilo edino le na Pruskem duševno polsko gibanje; kongresovka je ječala pod rusko knuto, ter se nij mogla geniti. Galicijo je pa znala Metternihova policija vmrtviti, le pri nas na Velikopolskem je bila Polšča negotovo zavetje našla, pri nas je gorel nikdar neugasljiv ogenj polskega domoljubja. Polski domoljubi so bilo v dotiki vsemi rublickanci in prevratniki obstoječega reda ali pa bolje nereda v Evropi, kakor v Italiji karbonanska in na Nemškem demokratična društva,

osnovala so se tudi pri nas revolucijska, ki so poddržavala in raztegala svojo delavnost po vseh krajih, kjer polska srca bijó: V Poznanju je bil osredni odbor, tu smo imeli svojo tiskarno, od tod so se razpošiljali spisi in agentje na vse strani, tu je bila blagajnica, v ktero so se stekali doneski polske darežljivosti. Gospodar mojega očeta grof Dzialinski ja bil eden prvih vodij in moj oče najdelavniji agent njegov. Tudi jaz in vse polsko dijaštvo je pristopilo k tem društvom. Na vse strani se je raztegala mržlična naša delavnost, nevidljiva za prusko policijo. Leto 1847. nam je prešlo v delovanji in napetosti. Kakor električna moč prešine nas vse vest o februarški pariški ustaji.

Na srce si pademo, poljubujemo, veselja se jokamo in smejimo. Iz skrivnih zakotij izlecemo spet na dan puške sulice in kose, ter pričakujemo ugodnega trenotja iztakniti zastavo osvobodjenja. Kmalu dospejo iz vseh krajev povoljni glosovi, iz Dunaja in Berlina se sporoča, da so demokratje zmagali, Ogrsko, Italija še celó mrzla Nemčija se izrazijo za revolucijo; toraj tudi za nas nij zadržka več.

(Dalje prihodnič).

blagi trud in skerb za religiozno življenje za ohranjenje vere naših očetov brez pomislika odobravamo, pa bi radi v iz gled postavili svečenstvo naše sosednje ednokrvne Horvatske, tam je splošno porazumljenje, složno delovanje, da si ravno vsi posvetni patrioti tudi ni so motenci, in odkod to pride, ker vlada tam krščanska strpljivost. Vtegnejo pri nas druge razmére biti, pri nas je nemškutarstvo okuženo z liberalizmom in neverstvom, strup ta se vliva med prosti narod, vendar ne mislimo da bodo heroični pomočki bolezen odstranili, bridka razdraživna polemika, strastno pobojevanje in to, kar Nemeec imenuje: Verketzerungssucht, ni so šenobenega nevernika spreobrnile v vernika, tukaj treba drugih orožij, in te nam dava sv evangelij.

Ako apostelj malim preporečuje mleko, nedajjamo onim, kateri so slabi v veri žgane pijače, in pri politični odgojitvi gledajmo zmirom na kakšnost političnega individua. Slovenski narod še je v političnen oziru niti dosegel starosti mladenceve, in zato bi neumno bilo stvarjati politične stranke, ena edina naj ga pestuje, ta se naj posvetuje, kako bo mogoče iz njega izrediti črstvega možaka. Ker naravni pomočki so nar koristniši, rabimo je, in neprinašajmo iz vsih dežel raznih zdravil. Toliko sem hotel spregovoriti, da pojasnem primorskim Slovencev gibanje in težnje štajerskih Slovencev; tudi kraj Adrie in Soče pogrešamo složnosti v tako važni dobi, stranka stranko pobojuje, a vendar to pobojevanje se mi druga ne zdeva, nego Donkvižotova borba proti mlinom na vetrih.

Kateri ste svoj Damask našli, hvalite Boga a Saulov ne spreobračajte z onim orožjem, katerim je on hotel spreobrniti krščanske Damaščane.

Iz Rojana 7. avgusta. — Sinoči smo imeli v naši čitalnici glavni zbor in volitev prvosednika in novega odbora. Debata je bila kaj živahna. Sukala se je okoli najvažnejšega vprašanja naše čitalnice, kako namreč ona vedno bolj zgublja svoj kmečki značaj, taho da bi skoraj postala druga mestna čitalnica. Gosp. Požar, poprejšni predsednik je dolžil meščane, da so se vpisali v tolikem številu, da se kmetje niso čutili več domače v čitalnici. Tudi je rekel govornik, da so le kmetje pravi udje, drugi pa, da so le podporni udje, in da so se v ta namen vpisali v čitalnico, da bi kmetom breme olajšali in jih kaj podučili. Gospoda Rešič in Haderlap pa sta se ustavila takemu mnenju, ter povdarjala, ka to ne more biti, da bi bili v čitalnici dvojni udje. Živ pogovar se je še precej časa predel. Potem sta prebrala tajnik in blagajnik vsak svoje sporočilo. Iz prvega se je videlo, da je naša čitalnica jako delavna in marljiva. Iz blagajnikovega sporočila pa se je pokazal deficit kakih 55 gl. ker so nekteri udje s plačo zaostali.

Ko sta se še zbrala dva pregledovalca računov se je pričela volitev, ktere se je udeležilo 55 udov. Za predsednika je bil izvoljen enoglasno gospod Matija Žvanut, v odbor pa so bili voljeni sledeči gospodje: Dolinar, Ružička, M. Katalan, Ferluga (Rojanski župan), Piščanec Luka in Roko Durn. Novi predsednik je bil sprejet z gromovitimi živio-klici. Prejšni predsednik, g. Požar, se je zahvalil v lepem govoru za zaupanje in priporočal novega predsednika in odbor. Omeniti moram, da je g. Pozar in nekaj odbornikov izreklo, da ne sprejmejo nobene volitve več, toraj se ni čuditi, da so mogli biti predsednik

in nekteri odborniki skoraj enoglasno voljeni. O naših razmerah prihodnjič kaj več.

Drobtinice.

Preobloženje tiskarne z delom in druge nepričakane neugodnosti so zakasnile denašnji list. Skrbeti hočemo, da se v prihodnje ved ne zgodi.

Vredništvo.

(*Rocoljska čitalnica*) je imela ono nedeljo prvi ustanovni zbor, pri katerem je bila prav živa udeležba. Čez pet dni t. j. 13 avg bo drugi veliki zbor vsih udov in rodoljubov, in se vabijo vsi, da naj pridejo, kteremu je kaj mar za slovensko reč v okolici.

(† *Miroslav Vilhar*.) Ravnokar izvemo žalostno novico, da je naš slavni pesnik Miroslav Vilhar vmrl. Bodi mu zemljica lahka Prihodnjič več o tem nam nedomestljivem možu.

(*Občna zgodovina*) za niže razrede srednjih šol je ravnokar prišla v Trstu na svitlo. Spisal jo je tukajšni profesor in rodoljub *Janez Jesenko*. Zdaj je tiskan prvi del, ki obravnava stari vek.

Javna govornica*)

Odprto pismo „bratu“ F. Z. Veselemu, načelniku ljubljanskega sokola, stalnemu dopisniku „Slovana“, „Našince“, „květov“, nepozvanemu pokrovitelju in nodzorniku slovenskega naroda, pametnemu človeku „in spe“, etc. etc.

Brali ste gotovo že „Don Qvisotta“ ali pa tudi ne, veste toraj, kako ženijalro popisuje Cervantes olajšanje ali bolje rekoč vpravljanje potrebe pri Sancho Panzu, veste tudi, da je ta potreba nekaj navadnega, tako je tudi pri vas navadno, da od sebe spusčate vsakih 7 dni ekskrement, kterega potem včeške „grand journala a là Slovan in Našinec“ pošiljate, da se tam kot „eau tscheque de Laibach“ českim dikšedeljnom podaja.

Hočem Vam in slovenskemu svetu povedati, kako se dopisi fabricirajo, ki sramoté slovensko naše ljudstvo, čigar kruh vi po nevrednem vživete. Vse kar veste, povzamete iz naših slovenskih listov, kterih Vam se veda kot načelnik slovenskega ljubljanskega Sokola ne treba razumeti prestavljati in komentirati jih Vam mora kakov praktikant „Slavije“ ali pa g. glavni zastopnik sam, ki se pa spet na tančneje pri praktikantu informira. Kar tedaj pišete v 86. št. „Slovana“ da se mnogo, mnogo žganja pri nas na Slovenskem konsumira, kako da slovenski kmet, ko pridev mesto in svoje blago proda, vse zapije in se opije, tega ne veste in znate iz lastnega prepričanja, o tem ste se šele morali drugje informirati ali je pa bila informacija Vam samemu vsiljena. Gotovo bi zadel, ako bi trdil, da je Vam slovenski kmet komaj po zunajnosti znan, kajti Vi ste vse preprevzeteni človek, da bi se direktno pri ljudstvu samem informirali.

Karkoli ste v česke liste o slovenskih listih pisali, je absurdno skoz in skoz, fikcija skrajna in prevara českih čitateljev.

Vedno nosite na jeziku besedo „brat“ in občan, v srci gojite črno sovraštvo in prezéranje našega ubozega naroda, to jaz vse vem iz lastne skušnje, ter se Vam ponudim v dokaz.

*) Za dopise v tem predalu nij vredništvo odgovorno.
Vr.

V Ljubljani se je že faktično mala česka naselbina, osnovala, pa kaj počne ta česka naselbina ali mari prijateljski občuje Slovenci? ne, stokrat ne! Čuti boš moral najtrpkejše izraze o Slovencih, revežih „na duši in materijalu“, in kar je naj sramotnije in ob enem zelo smešno, utikajo se v zadeve ki jih kar nič ne skrbe, dostokrat se pa sami poslužujejo iniciative. Stereotipna jim je fraza „živela slovanska vzajemnost“, kako pa to umejô, ugenili so čitatelji tega lista že iz prejšnjega.

Zeno besedo vse psovke in grdnje, s kterimi javno in okrito obsipljete slovenski narod, padejo na vas nazaj.

Ali se vam ne bode, Slovenci, človek, ki kakor „brat“, Vesely že pol leta v slovenskej Ljubljani prebiva, pomilovanja vreden zdel, ali vsaj njegova okorna glava, ki si v tem polletju nij mogla toliko slovenščine vtepti, da bi znala le najmanjši slovenski stavek formirati? Kaj ne da? Še „očenaš“, in „češena simarija“, bode izmolil pobožni Slovenec zanjo!

Toliko za denes, Veselček, ako se boš pa le količkaj genil, objavil bodem, kaj in koliko sem jaz moral zate delati, pa ti bodem ob enem v „Primoreu“, svoj račun podal!

„Živela slovanska vzajemnost v Ljubljani!“

V Rojanu dne 29. julija 1871.

Janez Mohorčič.

NB. Ali ste še načelnik „Sokola“, saj ste že hteli 30 krat vsaki mesec demisijo podati?

Gorenji.

JAVNA ZAHVALA.

Pri zadnjem velikem ognju v *Razdrtem* bil sem tudi jaz med nesrečneži, kterim je neusmiljeni plamen požrl poslopja in njih hranjene pridelke. V tem bridkem položaju je znatno olajšala moje stanje zavarovalnica „**Victoria**“, v Trstu, ktera mi je pri njej z protipisom št. 16387 za **9500** goldinarjev zavarovane poslopja in predmete pravično in točno po pogojih v protipisu izrečenih izplačala. Za tako blago postopanje izrekam društvenemu namestniku v Trstu, gospodu **P. Radl**-nu in tudi nadzorniku g. Vek. *Raič*-u presrečno svojo zahvalo, in društvo „**Victoria**“, priporočam vsem posestnikom.

Anton Micheli.

Na znanje!

Na **Jurija s pušo** se je oglasilo do zdaj 53 naročnikov, toraj list ne moremo zdaj še izdajati začetni. Nekteri rodoljubi na Štajerskem in Primorskem zagotovili so nas, da hočejo vse sile napeti in

Cenik različne robe v Trstu.

Franko kolodvor Trst.

Žaganice kranjske:		po f. 68 do f. —	
od 10 do 14, 1200“		» » 38 » » —	
» 8 » 9 850		» » 36 » » —	
skurete 1200		» » 34 » » —	
remlji $\frac{2}{3}$ nemški			
Žaganice štajerske:		po f. 72 do f. —	
od 10 do 14, 1200		» » 42 » » —	
» » » 9, 850		» » 42 » » —	
skurete 1200		» » 40 » » —	
remlji francoski $\frac{2}{3}$			
Žaganice koroške:		po f. 82 do f. —	
od 10 do 14 1200		» » 48 » » —	
» 8 » 8 850		» » 55 » » —	
skurete 1200		» » 52 » » —	
remlji $\frac{2}{3}$ benč.“			
Moka I Kaiser	po 11 f. —	kr. cent.	
II fein	» 10 » —	» »	
III pol	» 9 » —	» »	
Mundm.	» 8 » 25	» »	
»	» 5 » 50	» »	
Otrobi	» 2 » 70	» »	
Fežol rudeči	» 7 » —	» »	
» zeleni	» 6 » 30	» »	
» rumeni	» 6 » 40	» »	
» kanarin	» 7 » —	» »	
» kokes	» 7 » —	» »	
Slive	» 7 » 50	» »	
Maslo	» 51 » —	» »	
Slanina (špeh)	» 34 » —	» »	
Seno konjsko	» 2 » 80	» »	
» kravje	» 2 » 90	» »	
Slama boljša	» 2 » 60	» »	
» slabeja	» 2 » 30	» »	
Krompir	» 3 » —	» »	

agitirati kolikor se da, da potrebno število naročnikov naberó, in prosijo nas, naj še nekoliko časa čakamo, preden „Jurija“, popolnoma zakopljemo. Nam je to prav, in — če dobimo do prvega januara dovoljno število bralcev, — bomo začeli izdajati list **z novim letom**. — Tisti č. gospodje pa, ki so nam dozdej naročnino poslali, naj blagovolijo čakati do novega leta, ali pa naj nam pišejo listek, da jim pošljemo denar nazaj.

V Trstu, 5 avgusta 1871.

Lastništvo.

MESMERIZEM.

Sonambula **Anna d'Amico** ki je s pomočjo svojega moža že mnogo ljudi ozdravila in se šteje med najboljše italijanske zdraviteljice, s tem naznanja, da kdor se hoče zdraviti pustiti od nje, mu ni druzega treba, kakor poslati nanjo frankirano pismo, v ktero mora položiti dva goldinarja avstr. velj. in pa dva lastna lasa, ter v pismu na tanko razložiti, kako se njegova bolezen prikazuje. Naslov na pismo pa naj se blagovoljno napravi: «Signor Pietro d'Amico professore e magnetizzatore in Bologna. (Italia)»

Epileptični krč (božjast)

zdravi pismeno specialni zdravnik za epilepsijo Dr. O. KILLISCH v Berlinu, Neuenburger Strasse 8. — Že stotine popolnoma ozdravil.

Lastnik, in odgovorni vrednik **Vekoslav Raič**. — Tisk Rupnika in dr. v Trstu.